

Nội dung phân tích báo cáo tài chính doanh nghiệp

Vấn đề phân tích báo cáo tài chính doanh nghiệp là một vấn đề rất quan trọng và có ý nghĩa thiết thực đối với mọi đối tượng sử dụng thông tin, đặc biệt đối với các doanh nghiệp đã niêm yết trên thị trường chứng khoán. Song, nội dung phân tích báo cáo tài chính doanh nghiệp gồm những vấn đề gì? Tác giả xin đề xuất hai nội dung cơ bản khi tiến hành phân tích báo cáo tài chính doanh nghiệp, đó là phân tích các chỉ tiêu trên từng báo cáo tài chính và phân tích mối liên hệ giữa các chỉ tiêu trên các báo cáo tài chính doanh nghiệp.

Báo cáo tài chính là một trong hai loại báo cáo của hệ thống báo cáo kế toán doanh nghiệp. Báo cáo tài chính được lập theo những chuẩn mực và chế độ kế toán hiện hành. Báo cáo tài chính phản ánh các chỉ tiêu kinh tế - Tài chính chủ yếu của doanh nghiệp, nó phản ánh các thông tin tổng hợp nhất về tình hình tài sản, nguồn vốn chủ sở hữu, công nợ, tình hình lưu chuyển tiền tệ cũng như tình hình tài chính, kết quả kinh doanh của doanh nghiệp trong một kỳ kinh doanh nhất định.

Theo quyết định số 15/2006 QĐ/BTC ngày 20 tháng 03 năm 2006 của Bộ trưởng Bộ tài chính về ban hành chế độ kế toán doanh nghiệp, hệ thống báo cáo tài chính của doanh nghiệp, bao gồm 4 loại báo cáo sau đây: (1) Bảng cân đối kế toán, Mã số B01 - DN; (2) Báo cáo kết quả hoạt động kinh doanh, Mã số B02 - DN; (3) Báo cáo lưu chuyển tiền tệ, Mã số B03 - DN; (4) Thuyết minh báo cáo tài chính, Mã số B09 - DN.

Phân tích báo cáo tài chính doanh nghiệp không phải chỉ cung cấp những thông tin cho các nhà quản trị doanh nghiệp nhằm giúp họ đánh giá khách quan về sức

mạnh tài chính của doanh nghiệp, khả năng sinh lời và triển vọng phát triển sản xuất kinh doanh của doanh nghiệp, mà còn cung cấp cho các đối tượng sử dụng thông tin ngoài doanh nghiệp, như: các nhà đầu tư, các nhà cho vay, các nhà cung cấp, các chủ nợ, các cổ đông hiện tại và tương lai, các khách hàng, các nhà quản lý cấp trên, các nhà bảo hiểm, người lao động và cả các nhà nghiên cứu, các sinh viên kinh tế... Đặc biệt, đối với các doanh nghiệp đã niêm yết trên thị trường chứng khoán thì việc cung cấp những thông tin về tình hình tài chính một cách chính xác và đầy đủ cho các nhà đầu tư là một vấn đề có ý nghĩa cực kỳ quan trọng, giúp họ lựa chọn và ra các quyết định đầu tư có hiệu quả nhất.

Qua quá trình nghiên cứu và giảng dạy, chúng tôi có tham khảo nhiều công trình viết về vấn đề phân tích báo cáo tài chính doanh nghiệp. Trong số các công trình viết về phân tích báo cáo tài chính mà chúng tôi tham khảo được có thể chia thành hai loại:

Loại thứ nhất: Các công trình viết về phân tích báo cáo tài chính mà nội dung chủ yếu là phân tích các chỉ tiêu trên từng báo cáo tài chính doanh nghiệp.

Mục tiêu của phân tích báo cáo tài chính là nhằm cung cấp những thông tin, giúp cho các đối tượng sử dụng thông tin đánh giá tình hình tài chính của doanh nghiệp. Nếu chỉ đi sâu phân tích trên từng báo cáo tài chính thì chưa đủ mà cần phân tích mối liên hệ giữa các chỉ tiêu trên từng báo cáo tài chính và giữa các báo cáo tài chính. Có như vậy, mới có thể cung cấp đầy đủ những thông tin, giúp cho các đối tượng sử dụng thông tin đánh giá một cách toàn diện và sâu sắc thực trạng tình hình tài chính của doanh nghiệp.

Loại thứ hai: Các công trình viết về phân tích báo cáo tài chính mà nội dung chủ yếu là phân tích mối liên hệ giữa các chỉ tiêu Kinh tế - Tài chính trên các báo cáo tài chính doanh nghiệp. Từ đó, rút ra các kết luận đánh giá thực trạng tình hình tài chính của doanh nghiệp.

Việc phân tích mối liên hệ giữa các báo cáo tài chính nhằm rút ra các kết luận về thực trạng tình hình tài chính của doanh nghiệp là rất cần thiết. Song, nếu chỉ dừng lại ở mức độ phân tích này thì thực sự là chưa đủ mà phải đi sâu phân tích các chỉ tiêu trên từng báo cáo tài chính. Có như vậy, mới có thể cung cấp đầy đủ những thông tin, giúp cho các đối tượng sử dụng thông tin đánh giá đầy đủ và sâu sắc mọi hoạt động tài chính của doanh nghiệp. Hơn nữa, chỉ có thể phân tích chi tiết và cụ thể từng chỉ tiêu trên từng báo cáo tài chính mới có thể giúp các đối tượng sử dụng thông tin xác định rõ những nguyên nhân hoàn thành hay không hoàn thành các chỉ tiêu Kinh tế - Tài chính trong sự tác động lẫn nhau giữa chúng, từ đó có những giải pháp thiết thực nhằm tăng cường sức mạnh tài chính của doanh nghiệp trong các kỳ sản xuất kinh doanh tiếp theo. Hơn nữa, mọi hoạt động kinh tế đều có sự tác động liên hoàn với nhau, chỉ có thể dựa vào sự phân tích một cách tỉ mỉ và chi tiết mới có thể tạo ra những thông tin có căn cứ xác thực và như vậy, quản trị doanh nghiệp mới có nhận định đúng về thực trạng tài chính của doanh nghiệp.

Xuất phát từ những suy nghĩ trên, chúng tôi cho rằng: Nội dung phân tích báo cáo tài chính doanh nghiệp phải bao gồm những vấn đề cơ bản sau đây:

1. Phân tích trên từng báo cáo tài chính

Việc phân tích trên từng báo cáo tài chính, bao gồm các nội dung cơ bản sau đây: (1) Phân tích ngang trên từng báo cáo tài chính để thấy rõ sự biến động về quy mô của từng chỉ tiêu, kể cả số tuyệt đối và số tương đối. (2) So sánh dọc trên từng báo cáo tài chính (đặc biệt bảng cân đối kế toán) để thấy rõ sự biến động về cơ cấu của từng chỉ tiêu trên từng báo cáo tài chính. (3) Phân tích mối liên hệ giữa các chỉ tiêu trên từng báo cáo tài chính nhằm đánh giá sơ bộ về tình hình tài chính của doanh nghiệp.

Việc phân tích chi tiết trên từng báo cáo tài chính cho phép các đối tượng sử dụng thông tin đánh giá cụ thể sự biến động của từng chỉ tiêu Kinh tế - Tài chính. Trên cơ sở đó, có các giải pháp cụ thể để đẩy mạnh các hoạt động tài chính, thúc đẩy quá trình sản xuất kinh doanh của doanh nghiệp phát triển bền vững.

2. Phân tích mối liên hệ giữa các chỉ tiêu trên các báo cáo tài chính của doanh nghiệp

Việc phân tích mối liên hệ giữa các chỉ tiêu trên các báo cáo tài chính doanh nghiệp là một nội dung rất căn bản của phân tích báo cáo tài chính, nhằm cung cấp những thông tin đánh giá thực trạng tài chính của doanh nghiệp mà nội dung của nó bao gồm những vấn đề sau đây: (i) Đánh giá khái quát tình hình tài chính của doanh nghiệp. (ii) Phân tích tình hình đảm bảo nguồn vốn ngắn hạn cho việc dự trữ tài sản ngắn hạn của doanh nghiệp. (iii) Phân tích khả năng huy động vốn cho sản xuất kinh doanh của doanh nghiệp. (iv) Phân tích tình hình và khả năng thanh toán của doanh nghiệp. (v) Phân tích tình hình rủi ro tài chính của doanh nghiệp. (vi) Phân tích hiệu quả sản xuất kinh doanh của doanh nghiệp. (vii) Phân tích giá trị doanh nghiệp.

Trên đây là những nội dung cơ bản của phân tích báo cáo tài chính doanh nghiệp. Khi phân tích báo cáo tài chính doanh nghiệp cần tiến hành theo hai nội dung nhưng đó chính là hai mặt của một vấn đề và chỉ có thể tiến hành phân tích đầy đủ những nội dung trên mới cung cấp đầy đủ thông tin nhất cho các đối tượng sử dụng thông tin, giúp họ am hiểu một cách thấu đáo và sâu sắc mọi hoạt động tài chính của doanh nghiệp - khâu trung tâm của mọi hoạt động.